

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Richarda Tomana a soudkyň JUDr. Renáty Zimové a JUDr. Lady Závaškové ve věci

žalobce : **Ing. L. R.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Krejčím
sídlem Na Slupi 134/15, Praha 2

proti
žalované : **KENTLUCKY s.r.o.**, IČO 26475693
sídlem Milady Horákové 42, Praha 6
zastoupená advokátem Mgr. Lukášem Hojdnem, LL.B.
sídlem Francouzská 299/98, Praha 10

o 143 814 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. dubna 2021,
č.j. 19 C 357/2020-35

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. ohledně částky 143 814 Kč zrušuje a v tomto rozsahu se řízení zastavuje, jinak se v tomto výroku potvrzuje ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci úrok z prodlení z částky 143 814 Kč ve výši 10% ročně za dobu od 23.4.2020 do 5.5.2020 a od 13.5.2020 do 1.9.2020 v celkové výši 19 280,05 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 66 398,20 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 143 814 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10% ročně z této částky od 23.4.2020 do 5.5.2020 a s úrokem z prodlení ve výši 10% ročně z téže částky od 13.5.2020 do zaplacení a povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 49 071 Kč k rukám jeho právního zástupce, vše do tří dnů od právní moci rozsudku.
2. Takto rozhodl o žalobě zdůvodněné požadavkem na vrácení zaplacené ceny zájezdu s tvrzením, že žalobce a jeho partnerka Ing. A. K. uzavřeli dne 20.8.2019 se žalovanou smlouvu o zájezdu, který se měl konat ve dnech 9.4. až 20.4.2020 a ve dvou platbách zaplatili jeho cenu. 6.4.2020 žalobce a jeho partnerka od smlouvy odstoupili z důvodů uvedených v ust. § 2535 o.z., odstoupení doručili žalované 7.4.2020, ta však nesplnila svou povinnost podle § 2536a o.z. a nejpozději do 22.4.2020 plnění přijaté od žalobců nevrátila. Namísto vrácení plnění vystavila 6.5.2020 ve prospěch žalobce a jeho partnerky poukaz na zájezd ve smyslu zák. č. 185/2020 Sb. a téhož dne jej doručila jejich právnímu zástupci. Žalobce je přesvědčen, že citovaný zákon na projednávanou věc nedopadá, 12.5.2020 poukaz vrátil a z opatrnosti jako osoba starší 65 let odmítl, za období od 6.5. do 12.5.2020 nepožaduje úrok z prodlení, jinak má za to, že žalovaná je povinna splnit povinnost podle § 2535 o.z., což neučinila. Žalobce má za to, že je smluvní stranou, neboť smlouvu podepsal, uhradil cenu zájezdu a dal tak najevo vůli být smlouvou vázán.
3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila s tím, že smlouvu uzavřela s Ing. K., která od ní z důvodů uvedených v § 2535 o.z. odstoupila, poukaz vystavený podle § 4 zák. č. 185/2020 dne 12.5.2020 odmítla s tím, že citovaný zákon není na projednávanou věc aplikovatelný a žalobce, který se měl zájezdu také účastnit, je chráněnou osobou. Podle žalované zák. č. 185/2020 Sb. na projednávanou věc dopadá, když předmětem smlouvy byl zájezd s termínem zahájení mezi 20.2.2020 a 31.8.2020 a s ohledem na důvod odstoupení žalovaná využila ochranné doby. Žalobce nebyl smluvní stranou, je třetí osobou, v jejíž prospěch byla smlouva uzavřena, je pouze osobou ze smlouvy oprávněnou, pouze Ing. K. se mohla zavázat k zaplacení ceny zájezdu a pouze jí vznikl nárok na vrácení poskytnutého plnění. Žalovaná však uplatnila právo na ochrannou dobu a Ing. K. byla oprávněna vystavený poukaz na zájezd odmítnout, pokud by splňovala některou z podmínek uvedených v § 3 odst. 1 zák. č. 185/2020 Sb., tyto podmínky však nespĺňovala. Žalobce není aktivně legitimován k podání žaloby a vymáhání uplatněného nároku.
4. Soud prvního stupně po provedeném dokazování vyšel ze skutkového závěru, že žalobce a Ing. K. uzavřeli se žalovanou smlouvu o zájezdu, jehož cenu žalobce ve dvou platbách zaplatil v celkové výši 143 814 Kč, následně žalobce a Ing. K. od smlouvy odstoupili dopisem doručeným žalované 7.4.2020, i přes opakované výzvy neobdrželi od žalované zpět zaplacenou cenu zájezdu, namísto toho jim žalovaná vystavila poukaz podle zák. č. 185/2020 Sb.
5. Na takovém skutkovém základě se soud prvního stupně nejprve zabýval otázkou aktivní věcné legitimace žalobce ve sporu a s odkazem na ust. § 4 zák. č. 159/1999 Sb., §§ 2535 a 2536a o.z. a rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.10.2018, sp.zn. 33 Cdo 715/2017, uzavřel, že žalobce byl smluvní stranou smlouvy o zájezdu, účastnil se jejího sjednání a smlouvu podepsal, plnou cenu zájezdu uhradil ze svého účtu. Skutečnost, že z důvodu technických omezení použitého formuláře nebyl výslovně uveden jako zákazník, na jeho postavení smluvní strany nemůže mít vliv. S takovými důvody dovodil, že žalobce je v sporu aktivně věcně legitimován.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

6. V návaznosti na tento závěr hodnotil soud prvního stupně možnost aplikace zák. č. 185/2020 Sb. na projednávanou věc a s odkazy na judikaturu Ústavního soudu dospěl k negativnímu závěru s tím, že pokud zákon nabyl účinnosti 24.4.2020 a účinky odstoupení od smlouvy o zájezdu nastaly již 7.4.2020, došlo by aplikací předmětného zákona na projednávaný případ k porušení principu zákazu zpětné účinnosti právních norem.
7. Na podkladě takového hodnocení soud prvního stupně žalobě vyhověl s tím, že žalobce a jeho partnerka od smlouvy o zájezdu řádně odstoupili a žalobci vznikl nárok na vrácení veškerých plateb, které za zájezd uhradil. Žalovaná neplnila a uplynutím čtrnáctidenní lhůty k vrácení plateb se dostala do prodlení. Vyhovujícím výroku pak s odkazem na ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. podřídil soud prvního stupně i výrok o náhradě nákladů řízení a úspěšnému žalobci přiznal náhradu za zastoupení advokátem a zaplacený soudní poplatek.
8. Rozsudek napadla žalovaná včasným a přípustným odvoláním, ve kterém namítá, že smlouvu uzavřela s paní A. K. (zákaznicí), s tou také komunikovala ohledně nemožnosti uskutečnění zájezdu, 7.4.2020 zákaznice prostřednictvím svého právního zástupce od smlouvy odstoupila a žalovaná podle §§ 3 a 4 zák. č. 185/2020 Sb. využila svého práva na vystavení poukazu po ochrannou dobu, ten zákaznici zaslala 6.5.2020. Zákaznice 12.5.2020 poukaz odmítla s tím, že žalobce je chráněnou osobou ve smyslu citovaného zákona. Žalovaná nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že žalobce byl stranou smlouvy, v té je jako zákazník uvedena pouze paní K., žalobce nebyl jako smluvní strana označen, nebyl ani dostatečně identifikován. Závěry soudu prvního stupně ohledně formuláře smlouvy k této otázce má za nedostatečně zdůvodněné a je přesvědčena, že argumentaci postavením smluvní strany žalobce zvolil výlučně proto, aby mohl odmítnout vystavený poukaz. Žalovaná nesouhlasí ani se závěrem o nemožnosti aplikace zák. č. 185/2020 Sb. na projednávanou věc, když pro jeho aplikaci není nezbytné, aby působil do minulosti. V projednávané věci jde o retrospektivní působení práva, tedy o působnost nových právních norem do budoucna, ale na základě právních skutečností, které nastaly před účinností nového právního předpisu, v tom poukázala na situaci řešenou nálezem Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 9/95, v němž Ústavní soud dospěl k závěru, že přestože daná novela působí na následky právních vztahů, které vznikly před její účinností, nepůsobí od minulosti a vykazuje proto znaky nepravé retroaktivity, která je obecně přípustná. Situace v projednávané věci je totožná. Nadto by závěr soudu prvního stupně popíral vůli zákonodárce, který podle § 2 citovaného zákona měl zřejmý úmysl, aby jeho normy dopadaly i na zájezdy, které měly být zahájeny před nabytím jeho účinnosti. Zákon reagoval na nepředvídatelnou situaci způsobenou celosvětovou epidemií a je třeba umožnit jeho výklad tak, aby byl ústavně komfortní a přesto byl zachován jeho smysl. Navrhla změnu rozsudku zamítnutím žaloby.
9. Žalobce se se závěry rozsudku ztotožnil s tím, že skutečnost, že nebyl ve smlouvě výslovně označen jako zákazník, mu nelze klást k tíži, když je věcí žalované, jaké formuláře používá, vůli být stranou smlouvy jednoznačně projevil podpisem v kolonce vyhrazené pro podpis zákazníka a úhradou ceny zájezdu ze svého účtu. Za správný má i závěr ohledně nemožnosti aplikovat na věc zák. č. 185/2020 Sb., pro případ odlišného názoru je chráněnou osobou podle § 3 zákona.
10. Podáním ze dne 7.9.2021 sdělil žalobce soudu, že ohledně žalované jistiny bere žalobu zpět, když 1.9.2021 byla tato částka žalovanou poukázána na jeho bankovní účet, ohledně úroku z prodlení v kapitalizované výši 19 280,05 Kč setrval na potvrzení rozsudku.
11. Žalovaná ke zpětvzetí žaloby uvedla, že dne 1.9.2021 odeslala paní K. částku 143 814 Kč na účet, ze kterého byla zaplacená cena zájezdu, když postupovala podle § 4 odst. 6 zák. č. 185/2020 Sb., tedy vrátila platby ve 14 dnech po uplynutí ochranné doby. Setrvala na stanovisku o nedůvodnosti žaloby a ohledně zbývajících částí nároku navrhla změnu rozsudku jejím zamítnutím.

12. Odvolací soud z titulu podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o.s.ř.), a odvolání za důvodné nemá.
13. Soud prvního stupně na základě dostatečných skutkových zjištění dospěl ke správným závěrům skutkovým i právním, odvolací soud se s jeho závěry ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.
14. Pokud jde o odvolací námitky žalované týkající se účinnosti zákona č. 185/2020 Sb. na projednávanou věc, má odvolací soud závěry, ke kterým dospěl soud prvního stupně, za zcela správné, zejména jeho odkaz na náleze Ústavního soudu ze dne 31.3.2015, sp.zn. Pl. ÚS 1/14, který pro projednávanou věc přílehavě uvádí, že o pravou zpětnou účinnost (retroaktivitu) jde tehdy, jestliže se novým právním předpisem má řídit vznik právního vztahu a nároky účastníků z tohoto vztahu také v případě, kdy právní vztah nebo *nároky z něj vyplývající vznikly před účinností nového právního předpisu*. Nepravá zpětná účinnost (retroaktivita) znamená, že novým právním předpisem se sice mají řídit i právní vztahy, vzniklé před jeho účinností, avšak až ode dne jeho účinnosti; samotný vznik těchto právních vztahů a nároky z těchto vztahů, vzniklé před účinností nového právního předpisu, se spravují dosavadní právní úpravou. V bodě 75. uvedeného nálezu Ústavní soud výslovně hodnotí *nepřípustnou pravou retroaktivitu* v civilních věcech především jako *zásah do právní jistoty, resp. do nabytých práv*. Ani důvody rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 9/95, na které odkazuje žalovaná, její odvolací argumentaci nepodporuje, když v části III. ad B) odůvodnění uvádí, že právní věda rozeznává retroaktivitu pravou a nepravou. Pravá retroaktivita zahrnuje případy, kdy právní norma reglementuje i vznik právního vztahu a nároky z něho vzešlé před její účinností. Nepravá retroaktivita spočívá v tom, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které vznikly za platnosti práva starého, se spravují zásadně tímto právem, a to až do doby účinnosti práva nového. Po její účinnosti se však řídí právem novým (viz Pl. ÚS 3/94, Sb.n.u. ÚS sv. 1, díl I., č. 38) a za *zpětně působící* (pravá retroaktivita) by bylo možné novou úpravu považovat pouze *tehdy, kdyby změnila samotný vznik určitého právního vztahu nebo následky právního vztahu, které nastaly přede dnem její účinnosti*.
15. Posledně uvedený závěr aplikovaný na projednávanou věc o nepřipustném právně retroaktivním vlivu zákona č. 185/2020 Sb. přímo vypovídá, neboť není sporu o tom, že zákazníci předmětné smlouvy o zájezdu před účinností zákona podle § 2535 o.z. řádně od smlouvy odstoupili a ve smyslu ust. § 2536a o.z. jim vzniklo právo na vrácení veškerých uhrazených plateb za zájezd, nárok na jejich vrácení byl před účinností zákona nárokem splatným a vymahatelným. Slovy výše uvedených rozhodnutí Ústavního soudu by aplikací zákona č. 185/2020 Sb. došlo ke změně následků právního vztahu, které nastaly před jeho účinností, tudíž k nepřipustnému právnímu retroaktivnímu zásahu do právní jistoty zákazníků.
16. Závěr soudu prvního stupně o vyloučení aplikace zákona č. 185/2020 Sb. na projednávanou věc je tak závěrem správným.
17. Na podkladě takového závěru přezkoumal odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně i v otázce aktivní věcné legitimace žalobce k uplatnění nároku na vrácení plateb uhrazených za zájezd podle § 2536a o.z., a i zde má jeho právní závěry za správné.
18. Podle § 2535 o.z. má *zákazník* právo odstoupit od smlouvy před zahájením zájezdu bez zaplacení odstupného, jestliže v místě určení cesty nebo pobytu nebo jeho bezprostředním okolí nastaly nevyhnutelné a mimořádné okolnosti, které mají významný dopad na poskytování zájezdu nebo na přepravu osob do místa určení cesty nebo pobytu. V takovém případě má zákazník právo na vrácení veškerých uhrazených plateb za zájezd, nemá však právo na náhradu škody.

19. Podle § 2536a o.z. při odstoupení od smlouvy pořadatel vrátí bez zbytečného odkladu, nejpozději do čtrnácti dnů po ukončení závazku ze smlouvy, *veškeré platby uhrazené zákazníkem* nebo v jeho prospěch za zájezd, v případech stanovených tímto zákonem pak snížené o odstupné za předčasné ukončení závazku ze smlouvy.
20. Podle § 4 odst. 1 zák. č. 159/1999 Sb. *zákazníkem* je osoba, která má v úmyslu uzavřít nebo uzavře s cestovní kanceláří smlouvu o zájezdu nebo spojených cestovních službách, nebo *osoba, v jejíž prospěch byla některá z těchto smluv uzavřena*, anebo osoba, které byla smlouva postoupena.
21. Citovaná právní úprava neupřesňuje, komu přesně mají být platby uhrazeny, pořadatel je povinen vrátit platby, které uhradil zákazník, ale i ty, v jehož prospěch je za zákazníka uhradila třetí osoba. Platby uhrazené přímo zákazníkem vrátí pořadatel zákazníkovi. Zákon však počítá s tím, že zájezd může být zakoupen ve prospěch třetí osoby, tato třetí osoba pak bude splňovat definici zákazníka podle § 4 zák. č. 159/1999 Sb. („*zákazníkem je osoba, v jejíž prospěch byla smlouva uzavřena*“). V mezích ust. § 1767 o.z. i třetí osoba, v jejíž prospěch byla smlouva uzavřena, nabyla právo přímo požadovat plnění ze smlouvy.
22. Podle citované právní úpravy není po skutkové stránce v projednávané věci pochyb o tom, že žalobce byl v postavení *zákazníka*, ať již proto, že smlouvu uzavřel, nebo proto, že byla uzavřena v jeho prospěch a proto nabyl právo přímo požadovat plnění ze smlouvy, a zároveň byl ve smyslu ust. § 2536a o.z. *zákazníkem, který uhradil veškeré platby za zájezd*, tedy zákazníkem, kterému má pořadatel bez zbytečného odkladu veškeré platby tyto platby vrátit. V projednávané věci se tak ostatně i stalo, byť s prodlevou na straně žalované, která se dovolávala aplikace zák. č. 185/2020 Sb.
23. Pokud jde o otázku, zda žalobce při uzavření smlouvy byl smluvní stranou ve stejném postavení jako paní K., i tu podle náhledu odvolacího soudu zhodnotil soud prvního stupně podle obsahu smlouvy správně, když v závěru části formuláře týkající se zákazníka jsou ve stejném postavení uvedeni jak paní K., tak žalobce, a část formuláře vyhrazená pro podpis zákazníka obsahuje podpisy obou těchto osob. Nutno dodat, že ve vztahu k výše uvedeným závěrům o tom, že žalobce byl zákazníkem ve smyslu zákonné definice, a zároveň zákazníkem, který veškeré platby za zájezd uhradil, již tato část právní argumentace ve vztahu k aktivní legitimaci žalobce v tomto sporu pozbývá významu.
24. Odvolací soud tedy ve shodě se soudem prvního stupně uzavírá, že žaloba byla podána důvodně.
25. Jelikož podle nesporných tvrzení účastníků byla k datu 1.9.2021 v průběhu odvolacího řízení na účet žalobce poukázána jistina platby, kterou žalobce za zájezd zaplatil, a žalobce v tomto rozsahu vzal žalobu zpět, odvolací soud podle § 222a odst. 1 o.s.ř. v tomto rozsahu rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil, jinak rozsudek soudu prvního stupně ohledně požadavku na zaplacení zákonného úroku z prodlení jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.
26. O nákladech řízení odvolací soud rozhodl podle § 224 odst. 2, § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř. a žalobci, který ve věci uspěl a důvodně podanou žalobu vzal v části zpět pro chování žalovaného přiznal, náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů sestávající ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 5 753 Kč a nákladů za zastoupení advokátem podle vyhl.č. 177/1996 Sb., sestávající z odměny za sedm úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, předžalobní výzva, podání žaloby, písemné vyjádření ve věci samé, účast u jednání soudu prvního stupně, vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) po 6 860 Kč, sedmi paušálních náhrad po 300 Kč a 21% DPH ve výši 10 525,20 Kč, celkem 66 398,20 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

Poučení:

Přípustnost dovolání proti tomuto rozsudku podle § 237 až § 238a o.s.ř. je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 4. listopadu 2021

Mgr. Richard Toman v.r.
předseda senátu